

Е-ГРИВНЯ, ЯК МАЙБУТНЄ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Глобалізація створює значні виклики для фінансового сектора, змушуючи країни адаптуватися до швидких змін у технологіях та міжнародних платіжних системах. Фінансові установи не можуть ігнорувати потребу у цифровізації, адже це є ключем до підтримки їх конкурентоспроможності та прозорості. В Україні це зумовило активний розвиток цифрових фінансових інструментів, зокрема е-гривні, яка покликана відповідати на глобальні тенденції. Національний банк України (НБУ), враховуючи ці виклики, розпочав роботу над створенням е-гривні для забезпечення надійності та ефективності фінансових операцій у нових умовах.

Е-гривня – це електронна форма грошової одиниці України, емітентом якої є Національний банк. Ключове призначення переходу до е-гривні полягає в ефективному виконанні всіх функцій грошей, доповнюючи готівкову та безготівкову форми гривні [5].

Ідея впровадження е-гривні в Україні почала обговорюватися, як частина стратегії цифровізації економіки та розвитку фінансових технологій. НБУ зацікавився концепцією цифрової валюти, відомої як CBDC (Central Bank Digital Currency), щоб покращити інфраструктуру платежів, підвищити прозорість фінансових операцій і зменшити залежність від готівки. Одним із основних чинників для початку обговорення впровадження е-гривні стало прагнення йти в ногу з міжнародними тенденціями, коли багато країн почали досліджувати або тестувати цифрові валюти центральних банків.

Однією з важливих передумов для цього рішення є розвиток електронних платежів і зростання попиту на безготівкові транзакції в Україні. Україна вже має розвинену інфраструктуру електронних фінансових послуг, зокрема в банківському секторі та інтернет-банкінгу, тому е-гривня може доповнити ці існуючі сервіси [1]. Крім того, впровадження е-гривні дозволить підвищити ефективність державних соціальних виплат і субсидій, оскільки це зменшить час і вартість транзакцій.

На даному етапі НБУ проводить пілотні проекти та досліджує можливі технічні рішення для впровадження е-гривні. У 2018 році НБУ офіційно анонсував пілотний проект створення цифрової валюти на базі блокчейну та запустив його у 2019 році [4], щоб протестувати технологію в реальних умовах. Цей проект передбачав випуск обмеженої кількості е-гривень для роздрібних платежів і його результати були проаналізовані для подальшого вдосконалення системи. Після цього пілотного етапу було розроблено кілька концепцій використання е-гривні [3]. Основні напрямки включають її застосування для роздрібних платежів, операцій з віртуальними активами та міжнародних транзакцій. Е-гривня також розглядається як інструмент для підтримки розвитку цифрової економіки, зокрема через зменшення обсягу готівки в обігу та зниження вартості обробки платежів. Це відповідає глобальним тенденціям, оскільки багато країн зараз активно розробляють або впроваджують цифрові валюти центральних банків (CBDC).

У другій половині 2024 році стартує другий етап тестування е-гривні. Цей етап буде відкритим. В ньому додатково візьмуть участь банки, небанківські фінансові установи

України та їхні клієнти, які бажають протестувати функціональність е-гривні.

Впровадження е-гривні в Україні стикається з кількома ключовими викликами, серед яких є як технологічні, так і правові аспекти. Основна перепона полягає у необхідності створення відповідної нормативної бази, яка б повністю регулювала питання цифрових валют. Наразі, в українському законодавстві вже зроблені перші кроки, зокрема, прийнятий у 2021 році Закон України «Про платіжні послуги», який ввів поняття «цифрова валюта Національного банку» (CBDC) у правове поле. Це створило підґрунтя для подальших ініціатив щодо е-гривні, але ще є питання, які потребують вирішення. Проекти законів, які стосуються криптовалют та цифрових активів, перебувають на етапі розгляду та обговорення. Прийняття відповідних нормативних актів буде ключовим фактором для подальшого розвитку е-гривні та її впровадження у повсякденне використання.

Розробка та впровадження е-гривні в Україні сприятиме:

- еволюції платіжної інфраструктури України;
- цифровізації національної економіки;
- подальшому поширенню безготівкових розрахунків, зменшенню їх вартості;
- зростанню рівня прозорості розрахунків;
- підвищенню довіри до національної валюти загалом [5];
- забезпеченню економічної безпеки держави;
- спроможності НБУ підтримувати цінову та фінансову стабільність;
- посиленню монетарного суверенітету держави;
- підвищенню стійкості економічного зростання національної економіки.

У перспективі розвиток е-гривні може значно змінити фінансовий ринок України [2]. НБУ прагне створити ефективну інфраструктуру для її використання, забезпечуючи інтеграцію з існуючими платіжними системами та підвищуючи рівень захисту даних. Крім того, впровадження е-гривні дозволить Україні йти в ногу з міжнародними стандартами цифрових валют та фінансових технологій, що має важливе значення для її інтеграції у світову економіку.

Список використаних джерел:

1. Pavliuk Y., Ahashkov Y. The Future Of Digital Money In Ukraine. *Mondaq*. 2023. URL: <https://www.mondaq.com/fin-tech/1307556/the-future-of-digital-money-in-ukraine> (дата звернення 10.09.2024).
2. Бровінська М. Голова НБУ розповів, коли запустять і де використовуватимуть е-гривню. *Dev.ua., IT-медіа*. 2024. URL: <https://dev.ua/news/holova-nbu-rozpoviv-koly-zapustiat-ta-de-vykorystovuvatymut-e-hryvniu-1725596306> (дата звернення 10.09.2024).
3. Національний банк продовжить вивчати можливість випуску власної цифрової валюти – е-гривні, *Національний банк України*, 2019. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-prodovjit-vivchati-mojlivist-vipusku-vlasnoyi-tsifrovoyi-valyuti--e-grivni> (дата звернення 10.09.2024).
4. НБУ завершив пілотний проект е-гривня, оцінює перспективи інструменту. *Інтерфакс-Україна*. 2019. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/567991.html> (дата звернення 10.09.2024).
5. Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. *Національний банк України*. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia> (дата звернення 10.09.2024).